

Toelichting bij de Re-integratieverordening gemeente Leiden 2008

Algemeen

In de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) staat de eigen verantwoordelijkheid van de burger om al datgene te doen wat nodig en mogelijk is om in het eigen bestaan te voorzien voorop. Pas als de burger niet in staat is om in het eigen bestaan te voorzien, kan de burger een beroep op de gemeente doen om hem te helpen bij het verkrijgen van werk en, waar nodig, een inkomenswaarborg te bieden tot het moment dat hij (weer) werk aanvaardt. Om deze verantwoordelijkheden in daadwerkelijke actie om te zetten is het noodzakelijk dat de rechten en plichten van de burger en de gemeente duidelijk zijn. De burger heeft onder meer een algemene plicht tot re-integratie, waarvan slechts in bijzondere omstandigheden afgeweken kan worden. De gemeente heeft daarentegen de plicht de burger ondersteuning of een voorziening te bieden, indien deze er niet op eigen kracht in slaagt te re-integreren.

Artikel 8 WWB, artikel 35 IOAW en artikel 35 IOAZ dragen de gemeenteraad op om een verordening vast te stellen waarin het beleid van de gemeente op het terrein van de re-integratie van uitkeringsgerechtigden, werkzoekende niet-uitkeringsgerechtigden, werkzoekende personen met een uitkering op grond de Algemene nabestaandenwet en personen die vanwege een re-integratievoorziening niet meer tot voornoemde groepen behoren, vastgelegd wordt.

Onderhavige verordening regelt de ondersteuning en voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling.

Artikelsgewijze toelichting

Daar waar geen toelichting is gegeven, wordt het artikel en/of lid voldoende duidelijk geacht.

Artikelen 1 tot en met 3

Ten behoeve van een eenduidige uitleg zijn in deze artikelen de in de verordening gebruikte begrippen omschreven.

Artikel 4

Voor de duidelijkheid is nogmaals de opdracht aan het College tot ondersteuning en het aanbieden van voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling weergegeven, zoals deze door de wetgever in artikel 7 WWB, artikel 34 IOAW en artikel 34 IOAZ neergelegd is. Met de verwijzing naar de artikelen 40 WWB, 11 IOAW en 11 IOAZ heeft het College die opdracht alleen jegens de burgers die hun woonplaats in de gemeente hebben (lid 1).

Bij de ondersteuning en het aanbieden van voorziening hanteert het College het principe van individueel maatwerk. Voor iedere belanghebbende dient bepaald te worden wat, gegeven diens capaciteiten en mogelijkheden de meest doelmatige weg naar duurzame uitstroom is (lid 2). Voor de omschrijving van duurzame uitstroom wordt verwezen naar artikel 3 onder h. Voor het bepalen van de meest doelmatige weg naar duurzame uitstroom kan het College een onderzoek uitvoeren om de situatie van de belanghebbende met betrekking tot de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling in kaart te brengen (lid 3; zie ook artikel 12).

Het College heeft voorts de opdracht om te zorgen voor een gevarieerd aanbod aan ondersteuning en voorzieningen, zodat ingespeeld kan worden op de specifieke behoeften van de belanghebbende (lid 4).

Als het College voor de ondersteuning en uitvoering van een voorzieningen andere partijen - bijvoorbeeld een re-integratiebedrijf, vrijwilligerswerkcentrale etc. - inschakelt, bewaakt het voortgang en de kwaliteit van de werkzaamheden (lid 5).

De arbeidsinschakeling van de belanghebbende kan door diverse omstandigheden belemmerd worden. Te denken valt aan o.a. de noodzaak van kinderopvang of de aanwezigheid van hoge schulden. Daarom is aan het College opgedragen dat zij de beschikbaarheid en gebruik van voldoende flankerende voorzieningen bevordert (lid 6).

Artikel 5

In het kader van de uitvoering van het gemeentelijke re-integratiebeleid stelt het College periodiek (minimaal om de vier jaar) een beleidplan op, waarin doelen, prioriteiten, prestaties en beoogde resultaten worden aangegeven. Dit plan zal ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

De in het voorjaar van 2007 vastgestelde nota 'Re-integratievisie gemeente Leiden: Investeren in mensen 2007-2010' moet gezien worden als een beleidsplan zoals genoemd in het eerste lid van dit artikel. Een meerjarenopzet van dit beleidsplan sluit goed aan op de praktijk dat de uitvoering - en het boeken van resultaten - vaak een langere periode beslaat. Voorts biedt een meerjarenopzet enige continuïteit voor de uitvoerders.

Het beleidsplan bevat enerzijds beleidskaders die aansluiten bij de verordening of daarvan afwijken en aanleiding geven om de verordening te wijzigen. Anderzijds kan het beleidsplan op sommige onderdelen een concretere vertaling zijn van de verordening, bijvoorbeeld als het gaat om hoe de verschillende re-integratie-instrumenten zich ten opzichte van elkaar verhouden en worden ingezet.

De belangrijkste doelen en prestaties uit het beleidsplan zijn tevens opgenomen in de Programmabegroting(scyclus). College zal zich jaarlijks verantwoorden voor de uitvoering van het re-integratiebeleid via de begrotingscyclus. Daarnaast zal het College na afloop van de looptijd van het beleidsplan een beleidsverslag opmaken, dat aan de gemeenteraad ter kennisname en beoordeling gezonden wordt (lid 4). Ofschoon het College reeds op grond van de verordening cliëntenparticipatie het beleidsplan en -verslag ter advisering aan de cliëntenvertegenwoordiging dient voor te leggen, is deze verplichting nog eens expliciet in de verordening opgenomen. Bij de aanbidding van het beleidsplan en -verslag zendt het College de adviezen van de cliëntenvertegenwoordiging mee (lid 5).

Artikel 6

Krachtens de WWB, IOAW en IOAZ kan een burger die behoort tot één van in die wetten genoemde doelgroepen aanspraak maken op ondersteuning en een door het College noodzakelijk geachte voorziening gericht op arbeidsinschakeling. Heeft een burger daarmee een titel om die aanspraak op te eisen, een wettelijk afdwingbaar recht op specifieke ondersteuning of een specifieke voorziening betekent dit echter niet. Het is een recht om door het College geholpen te worden bij de arbeidsinschakeling. Het College dient namelijk altijd een individuele beoordeling te maken op welke wijze het verzoek op ondersteuning of een voorziening gehonoreerd kan worden. Het College beoordeelt eerst, mede op basis van het onderzoek als bedoeld in artikel 4 lid 3, of ondersteuning of een voorziening gericht op arbeidsinschakeling noodzakelijk is. Indien dit het geval is, dient het College vervolgens te bepalen wat die ondersteuning of voorziening moet inhouden. Het uiteindelijke aanbod zal moeten passen binnen de wet en wat, mede gelet de gestelde financiële kaders, in de verordening en het beleidsplan over het beleid en de uitvoering daarvan is opgenomen. Het afwijzen van een verzoek om ondersteuning of een voorziening louter op grond van het ontbreken van financiële middelen is overigens onvoldoende. Het College dient in dat geval

ook nadrukkelijk het aanbieden van alternatieven - al dan niet tijdelijk - te overwegen (lid 1 en lid 3).

Bij de overweging om al dan niet met een verzoek in te stemmen, beoordeelt het College ook of een burger gebruik kan maken van een voorliggende voorziening, zoals bijv. een toelage op grond van de Wet Studiefinanciering, een voorziening op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, een re-integratie-instrument op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen of een geldlening van een reguliere kredietinstelling. Indien de betreffende voorziening naar het oordeel van het College als passend en toereikend beschouwd kan worden, is er geen recht op ondersteuning of een voorziening gericht op arbeidsinschakeling aan de orde (lid 2).

Artikel 7

In dit artikel zijn expliciet een aantal rechten opgenomen voor een persoon die tot één van de doelgroepen behoort.

Als tegenhanger van de taak van het College om maatwerk te bieden is nog eens expliciet een recht vastgelegd op een individuele benadering bij de ondersteuning of aanbieden c.q. gebruik maken van een voorziening (onderdeel a).

Van belang voor de definitieve vaststelling en uitvoering van ondersteuning of een voorziening is een actieve en positieve instelling van de betreffende burger. Een burger die de vorm van ondersteuning of een voorziening mede kan samenstellen is meestal gemotiveerder dan degene die geen inspraak geboden is. De ideeën en voorstellen van de betreffende burger dienen beoordeeld te worden op de bijdrage aan duurzame arbeidsinschakeling (onderdeel b). Zoals iedereen die op zoek is naar werk van uit een uitkeringspositie, bestaat er het recht op inschakeling van een onafhankelijk arbeidsadviseur. De cliënt dient er echter wel op gewezen te worden dat deze adviseurs bestaan en waarom dit in het belang van de cliënt is. www.onafhankelijkarbeidsadviseur.nl;

Binnen voorgaand kader past ook de mogelijkheid om, in geval van een re-integratietraject als bedoeld in artikel 13, een keuze te maken uit beschikbare re-integratiebedrijven of instellingen, indien het College met meerdere bedrijven of instellingen contracten of overeenkomsten gesloten heeft voor de uitvoering van ondersteuning of een voorziening (onderdeel d).

Als een burger, op basis van gegronde redenen, van mening is dat hem onvoldoende maatwerk geboden wordt en/of dat hij zich niet kan vinden in het opgestelde trajectplan, heeft hij de mogelijkheid de bemiddeling van een door het College aangewezen functionaris of instelling in te roepen. Deze bemiddeling gaat in de regel vooraf aan het besluit tot de vastgestelde ondersteuning of voorziening. Voordeel daarvan is dat voorafgaande aan de mogelijkheid van bezwaar en beroep gepoogd kan worden tot een voor alle betrokken partijen aanvaardbare oplossing van het meningsverschil te komen, zodat wellicht een kostbare en langdurige juridische procedure voorkomen kan worden. Is dit laatste uiteindelijk niet mogelijk, dan staat voor de burger alsnog de weg naar de bezwaarschriftencommissie en rechter open, indien hij niet eens is met het genomen besluit. Gedurende de bemiddelingsfase is het redelijk een overweging tot c.q. de tenuitvoerlegging van een maatregel op grond van de weigering van het ondertekenen van een trajectplan op te schorten. In de bezwaar- en beroepsfase geldt er in beginsel geen opschortende werking meer (onderdeel e en lid 2).

Een burger mag van het College in beginsel een vaste contactpersoon voor begeleiding bij, coördinatie van en regievoering op het vastgestelde traject verwachten. Een vaste contactpersoon kent immers zijn persoonlijke situatie en een hoeft niet telkens eerder

verstrekke informatie opnieuw op te vragen. Er kunnen zich echter omstandigheden voordoen dat het College deze belofte tijdelijk niet kan nakomen, zoals bijv. in geval van langdurige ziekte van of vertrek van een casemanager uit de gemeente (onderdeel f). Een burger mag in elke fase van de ondersteuning of voorziening een door hem zelf gekozen persoon als toevoerder of adviseur meenemen bij contacten met zijn casemanager re-integratie of medewerkers van een re-integratiebedrijf of instelling (onderdeel g).

Artikel 8

Tegenover de voor de gehele doelgroep van de verordening geldende rechten als bedoeld in artikel 6 en artikel 7, staan specifiek voor uitkeringsgerechtigden enkele bijzondere verplichtingen op grond van de WWB IOAW en OAS.

Aan het recht op een uitkering op is inherent een arbeidsinschakelingverplichting (lid 1) en re-integratieverplichting, waaronder begrepen een medewerkingsplicht voor onderzoeken naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling, verbonden (lid 1 tot en met 3). Tegen deze verplichtingen is, ook blijkens jurisprudentie, geen bezwaar en beroep mogelijk. Voorts heeft de uitkeringsgerechtigde een inlichtingverplichting met betrekking tot zijn arbeidsinschakeling, ondersteuning en voorziening (lid 4).

Voor de duidelijkheid is als nadere uitwerking van de re-integratieverplichting nog eens expliciet opgenomen dat een uitkeringsgerechtigde gedurende de ondersteuning of voorziening zich naar vermogen inzet om het gestelde doel te behalen (lid 5). Indien een uitkeringsgerechtigde zich in strijd met deze verplichtingen gedraagt, dient er een maatregel op grond van de maatregelenverordening (WWB) of het Maatregelenbesluit (IOAW en IOAZ) overwogen te worden. Specifiek zij nog opgemerkt dat het niet voldoen aan de nadere verplichting van lid 5 een gedraging is als bedoeld in resp. artikel 6 onder g maatregelenverordening en artikel 3 lid 3 onder b Maatregelenbesluit IOAW en IOAZ (lid 8). Het niet voldoen aan één of meer verplichtingen kan echter nimmer reden zijn voor beëindiging van de ondersteuning of voorziening. Beëindiging is slechts mogelijk op basis van de in artikel 24 aangegeven gronden.

Aangezien de arbeidsinschakelings- en re-integratieplicht rechtstreeks voortvloeit uit eerdergenoemde wetten, dient het College bij de beoordeling of een uitkeringsgerechtigde daaraan gehouden kan worden, alle feiten en omstandigheden zorgvuldig af te wegen. Dit laatste is voor uitkeringsgerechtigde personen 57½ jaar of ouder nog eens expliciet benadrukt (lid 6). Blijkens de Verzamelbrief van het ministerie van SZW van december 2003 heeft het College daarbij de bevoegdheid om een persoon van 57½ jaar of ouder, op basis van een eenmalige individuele beoordeling, voor de resterende bijstands- of uitkeringsperiode te ontheffen van beide verplichtingen indien de afstand tot de arbeidsmarkt nauwelijks meer valt te overbruggen. Zie voor de ontheffing artikel 10.

Voor wat betreft de arbeidsinschakelingsplicht van alleenstaande ouders dient aan een aantal voorwaarden voldaan te zijn. Voorwaarden die aan de wettelijke bepalingen van de WWB, IOAW en IOAZ ontleend zijn (lid 7). Het gaat hierbij om passende kinderopvang, tussenschoolse opvang en buitenschoolse opvang en de aansluiting op schooltijden. Verder dient er voldoende scholing te zijn. Daarbij is het streven dat er, met inachtneming van de belastbaarheid van de betreffende alleenstaande ouder, een zodanig scholingsniveau wordt gerealiseerd dat er ook met een deeltijdienstverband duurzame onafhankelijkheid van de bijstand kan worden bereikt

Indien kinderopvang aantoonbaar beschikbaar is, wordt in beginsel arbeidsinschakeling mogelijk geacht. Bij alleenstaande ouders met kinderen tot 5 jaar is, naast kinderopvang, ook de zorgwens van de ouder van belang (zie ook artikel 10 lid 2). Indien, op basis van een

afweging van het College, arbeidsdeelname niet mogelijk is, zal de ouder nadrukkelijk worden gestimuleerd om, door middel van kinderopvang, aan re-integratie activiteiten deel te nemen. Bij alleenstaande ouders met schoolgaande kinderen tussen de 5 en 12 jaar wordt in de regel de mogelijkheid aanwezig geacht om, onder schooltijd en na schooltijd bij beschikbaarheid van naschoolse opvang, aan de arbeidsmarkt deel te nemen.

Artikel 9

Hoewel niet-uitkeringsgerechtigden (nug-ers) en personen met een uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw-ers) als doelgroepen in de WWB voor ondersteuning of een voorziening gericht op arbeidsinschakeling opgenomen zijn, heeft de wetgever echter niet de verplichtingen, die gelden voor personen die algemene bijstand ontvangen op grond van de WWB, van overeenkomstige toepassing verklaard. Vanuit het oogpunt van rechtsgelijkheid is daarom bepaald dat artikel 8 ook voor nug-ers en Anw-ers geldt, met uitzondering van lid 8. Het laatste is niet mogelijk, daar bij het niet voldoen aan één of meer verplichtingen een tijdelijke verlaging op de bijstand (WWB) of uitkering (IOAW of IOAZ) kan plaatsvinden. Daar een nug-er of Anw-er bijstand noch uitkering ontvangt, is het opleggen van een maatregel niet mogelijk (lid 1). Om toch een handhavingsmiddel ter beschikking te hebben is opgenomen dat het College de aangeboden ondersteuning of voorziening kan beëindigen, herzien of intrekken als hij niet voldoet aan de gestelde verplichting(en) (lid 2). Dit kan overigens pas als hij voorafgaand daaraan in de gelegenheid gesteld is om binnen een door het College te bepalen termijn alsnog aan de verplichting(en) te voldoen. Het opleggen van de verplichtingen, bij toekenning van ondersteuning of een voorziening, en het beëindigen van ondersteuning of een voorziening is een besluit dat per beschikking dient te geschieden. Hiertegen staat de mogelijkheid van bezwaar en beroep open.

Artikel 10

Tegenover de uit WWB, IOAW en IOAZ voortvloeiende arbeidsinschakelings- en re-integratieplicht staat de wettelijke bevoegdheid van het College om een uitkeringsgerechtigde tijdelijk te ontheffen van de verplichtingen als bedoeld in artikel 8. De wettelijke bepaling is in deze verordening integraal opgenomen. Aan de ontheffing dient altijd een individuele afweging ten grondslag te liggen.

De dringende reden voor ontheffing is dan ook individueel bepaald. Een eenduidige uitleg van dit begrip in het kader van de ontheffing van de verplichtingen als bedoeld in artikel 8 is dan ook niet mogelijk, maar ook niet wenselijk.

Voorbeelden van dringende reden kunnen o.a. zijn: aantoonbare medische, sociale of psychische beperkingen, leeftijd in combinatie met minimale arbeidsmogelijkheden en -perspectieven (zie artikel 8 lid 6), ontbreken van passende kinderopvang voor een alleenstaande ouder (zie artikel 8 lid 7). Zorgtaken kunnen ook dringende redenen zijn, voor zover er geen andere voorzieningen voorhanden zijn om daarmee rekening te houden. Onder zorgtaken moet niet alleen die voor kinderen verstaan worden, maar ook die voor ouderen, zieken of gehandicapten. Deze mantelzorg kan aanleiding zijn voor ontheffing, doch het College zal daarbij ook nadrukkelijk moeten afwegen of een andere voorziening in de vorm van bijv. thuishulp, inkoop van hulpverlening via een persoonsgebonden budget of dagverzorging en -besteding bij een zorginstelling arbeidsinschakeling en/of re-integratie met zorgtaken zijn te combineren (lid 1).

In geval van een alleenstaande ouder met jonge kinderen of kinderen met een lichamelijke, sociale of psychische handicap dient het College het belang van de ouder en het belang van de arbeidsinschakeling en/of re-integratie af te wegen, indien de ouder een voorkeur voor de zorgplicht kenbaar maakt (lid 2). Deze afweging wordt in de kern bepaald door twee elementen: ten eerste het principe dat het oordeel van het College uiteindelijk

doorslaggevend is en ten tweede het beginsel dat uiteindelijk ook voor alleenstaande ouders gestreefd wordt naar economische zelfstandigheid. Het gewicht dat aan beide belangen wordt gehecht is afhankelijk van de individuele situatie van de alleenstaande ouder. Enkel de wens van de alleenstaande ouder is in beginsel niet doorslaggevend. Er zal tevens naar de achtergrond van de wens van de alleenstaande ouder moeten worden gekeken, of deze gekoppeld is aan een specifieke situatie en of er bijvoorbeeld de mogelijkheden zijn om met behulp van voorzieningen de eventuele belemmering weg te nemen. De afweging kan uiteindelijk resulteren in een tijdelijke ontheffing, maar evenzeer in een verplichting om deel te nemen aan scholing, of (alvast) een voorbereidende oriëntatiecursus te volgen.

De duur van de ontheffing is niet standaard op een maximum gesteld, doch wordt aan de individuele situatie gekoppeld. Uitgangspunt is dat deze in beginsel altijd tijdelijk is. Eventuele verlenging vindt plaats, voor zover - bestaande of nieuwe - dringende redenen aanwezig zijn (lid 3). Slechts in heel bijzondere situaties is ontheffing voor onbepaalde duur mogelijk (zie artikel 8 lid 6).

Volledigheidshalve zij nog opgemerkt dat de ontheffing van een of meer verplichtingen als bedoeld in artikel 8 mogelijk is. Zo kan een uitkeringsgerechtigde ontheffing verleend worden voor de arbeidsinschakelingsplicht (artikel 8 lid 1), maar niet voor re-integratieplicht (artikel 8 lid 2). Een ontheffing is een besluit om van de uit de wet voortvloeiende verplichtingen af te wijken en dient per beschikking te geschieden. Tegen dit besluit kan bezwaar en beroep aangetekend worden. Dit in tegenstelling tot de verplichtingen an sich (zie artikel 8).

Hetgeen in de toelichting op artikel 9 voor een nug-er en Anw-er ten aanzien van toepassing van de verplichtingen aangegeven is, geldt, spiegelbeeldig, ook voor de ontheffingen.

Vandaar dat bepaald is dat ontheffingsbepalingen ook voor hen van toepassing verklaard zijn (lid 4).

Artikel 11

In het verleden zijn in het kader van de zgn. Agenda voor de Toekomst afspraken gemaakt over een sluitende aanpak voor nieuwe instroom en voor het zittend bestand. De WWB kent echter geen bepaling over sluitende aanpak. De wetgever gaat ervan uit dat door de systematiek van de wet er in de praktijk de facto een sluitende aanpak ontstaat.

Deze sluitende aanpak start met een onderzoek dat o.a. kan bestaan uit een uitvoerig praktijkassessment van maximaal zes weken, met toetsing van competenties en werknemersvaardigheden en ondersteuning bij een beroeps- of scholingskeuze in het zogenaamde werkatelier (lid 1).

In de Europese Unie is er wel een afspraak gemaakt dat een nieuwe werkloze binnen 12 maanden na de datum waarop hij werkloos is geworden, een aanbod op gericht arbeidsinschakeling krijgt.

Gelet op het re-integratie uitgangspunt dat alle bijstandsgerechtigden perspectief geboden moet worden met een op maat gesneden traject waarbij de kwaliteit van het traject en duurzaamheid van het resultaat voorop staan, is deze termijn voor de nieuwe instroom in de bijstand of uitkering gesteld op 3 maanden. (lid 2)

Het College is niet verplicht om een aanbod voor ondersteuning of een voorziening gericht op arbeidsinschakeling te doen, indien het College ontheffing heeft verleend voor arbeidsinschakelingsplicht én de re-integratieplicht op grond van artikel 8 (lid 3).

De hierboven beschreven sluitende aanpak, die door de systematiek van de wet de facto ontstaat, geldt alleen voor nieuwe uitkeringsgerechtigden. Voor wat betreft de uitkeringsgerechtigden die reeds bij inwerkingtreding van deze verordening bijstand of een uitkering ontvangen, zal er binnen afzienbare tijd een notitie verschijnen met daarin de

aanvullende maatregelen om deze groep, alsnog, een vorm van sluitende aanpak aan te bieden. Daarvoor is overigens een goede diagnose van deze groep onontbeerlijk.

Artikelen 12 tot en met 20

In deze artikelen worden de verschillende voorzieningen geregeld die uitgevoerd worden door aanbieders uit de markt, te weten re-integratiebedrijven, en/of door de eigen, gemeentelijke organisatie. Ten aanzien van een aantal voorzieningen is bepaald dat het College op grond van deze verordening beleidsregels moet of kan maken waarin de betreffende voorziening nader wordt uitgewerkt. Daarnaast voorziet de verordening in mogelijkheid beleidregels voor overige situaties met betrekking tot de uitvoering van de verordening vast te stellen (artikel 30 onder lid 2)

Het stellen van een goede diagnose (artikel 12) is noodzakelijk om de individuele persoon de meest doelmatige ondersteuning of voorziening aan te bieden. Het CWI, maar ook andere aanbieders dan wel de eigen organisatie, spelen hierbij een belangrijke rol. Soms is echter een aanvullende specialistische diagnose nodig. Het zgn. 'werkatelier' in de gemeente, waarin een 'assessment' van de deelnemer plaatsvindt, is ook een diagnostisch onderzoek. Voorts kan een zgn. Wia-toets - voor vaststelling of een of een zieke of gehandicapte werknemer in aanmerking komt voor de zgn. no risk-polis of een premiekorting - als een diagnostisch onderzoek aangemerkt kan worden.

Re-integratietrajecten (artikel 13) zijn totaaltrajecten, wat wil zeggen dat het re-integratiebedrijf verantwoordelijk is voor de uitvoering van het volledige traject, inclusief de eventuele nazorg wanneer een belanghebbende aan het werk is. De voorzieningen als bedoeld in de artikelen 14 tot en met 20 kunnen deel uitmaken van een re-integratietraject. Wanneer er sprake is van een (zeer) grote afstand tot de arbeidsmarkt, kunnen de voorzieningen als bedoeld in artikelen 13 tot en met 19 ingezet worden als traject op zich en elkaar aansluitend opvolgen. Een re-integratietraject, dat altijd duurzame uitstroom als einddoel heeft, vormt een sluitstuk van de ondersteuning die het College biedt in het kader van de arbeidsinschakeling.

Leerwerktrajecten (artikel 14) zijn duale trajecten, wat wil zeggen dat het zowel een werk- als een opleidingscomponent bevat. Na afronding van het traject kan de deelnemer doorstromen naar betaalde arbeid of naar een opleiding om alsnog een startkwalificatie te behalen.

Het werken in op een gesubsidieerde arbeidsplaats (artikel 15) heeft duurzame uitstroom tot doel. Door middel van het opdoen van werkervaring tijdens werkstages (artikel 16) en arbeidsritme aan de hand van een persoonlijk ontwikkelingsplan, wordt dit doel bereikt. Werken op basis van een gesubsidieerde arbeidsplaats is gekoppeld aan een maximale duur. Gedurende het traject worden de deelnemers al bemiddeld naar een betaalde reguliere baan. Voor de nadere invulling van de gesubsidieerde arbeidsplaatsen zijn beleidsregels vastgesteld.

Scholing en educatie wordt vooral ingezet ter ondersteuning van (directe) arbeidsinschakeling, het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt dan wel deelname aan de maatschappij. Het gaat hierbij bijv. om een sollicitatietraining, computercursus, maar kan ook een inburgeringstraject in het kader van de Wet Inburgering (WI) of een beroepsgerichte MBO-opleiding zijn.

Sociale activering (artikel 18) wordt gedefinieerd als: het verhogen van de maatschappelijke participatie en het doorbreken of voorkomen van sociaal isolement door middel van het verrichtend van maatschappelijk zinvolle activiteiten die een eerste stap op weg naar betaalde arbeid kunnen betekenen. Meer dan voorheen is sociale activering een eerste stap richting arbeidsinschakeling.

Ook werkzaamheden als zelfstandige vallen onder het begrip algemeen geaccepteerde arbeid en kunnen leiden tot duurzame uitstroom. In het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) zijn in artikel 2 en artikel 29 regels bepalingen opgenomen voor een voorbereidingstraject, de kosten en de duur daarvan. Traject. Voor de volledigheid en duidelijkheid is het voorbereidingstraject ook als een voorziening opgenomen in deze verordening (artikel 19). Bij de uitvoering van deze voorziening dient het College zich te houden aan de bepalingen die hierover in het Bbz dan wel andere relevante wet- en regelgeving zijn vastgelegd.

Vanuit het oogpunt van duurzame bestaansvoorziening is het belangrijk ervoor te zorgen dat een burger na uitstroom niet na een korte periode terugvalt op bijstand of uitkering. Het College kan besluiten aan nazorg te doen (artikel 20), met als doel een werkelijk duurzame plaatsing te realiseren. Bij dit artikel is ervan uitgegaan dat nazorg geboden kan worden ná acceptatie van algemeen geaccepteerde arbeid, dus niet bij gesubsidieerde arbeid. Bij gesubsidieerde arbeid maakt begeleiding en advisering normaal gesproken al onderdeel uit van deze voorziening.

Artikel 21

Personen die tot één van de doelgroepen van de verordening behoren kunnen van één of meer voorzieningen gebruik maken. In geval van meerdere noodzakelijk geachte voorzieningen kan dit in de eerste plaats volgtijdelijk. Indien noodzakelijk is het echter ook mogelijk meerdere voorzieningen gelijktijdig in te zetten.

Als een persoon van een voorziening gebruik maakt, kan dit tot gevolg hebben dat hij niet langer onder doelgroep van de verordening valt. Zo kan gedacht worden aan een persoon die een gesubsidieerde arbeidsplaats aanvaardt. Om dit te voorkomen is hierover een bepaling (lid 2) opgenomen. Concreet betekent dit dat als voor de betreffende persoon bijv. scholing als voorziening noodzakelijk geacht wordt om duurzaam te kunnen uitstromen, het College hierin kan voorzien. In de WWB is in artikel 10 lid 2 daarover weliswaar een zelfde bepaling opgenomen, maar voor de duidelijkheid is deze ook expliciet in de verordening opgenomen. Daarmee krijgt zij ook gelding voor personen die een uitkering op grond van IOAW of IOAZ ontvangen (hebben). In laatstgenoemde wetten ontbreekt een dergelijke bepaling.

Degenen die tot de doelgroep van de verordening behoren kunnen ook zgn.

inburgeringsplichtigen op grond van de Wet Inburgering (WI) zijn. De WI bepaalt dat een inburgeringsvoorziening gecombineerd moet worden met ondersteuning of een voorziening gericht op arbeidsinschakeling als een inburgeringsvoorziening wordt aangeboden aan een persoon die, op grond van de WWB of andere - nader te bepalen - sociale zekerheidswet, verplicht is om arbeid te verkrijgen of te aanvaarden (artikel 20 lid 1WI). Dit wordt een gecombineerde inburgeringsvoorziening genoemd. De Verordening Wet inburgering Leiden draagt het College op om er voor te zorgen dat de inburgeringsvoorziening wordt afgestemd op de ondersteuning of voorziening. In de verordening is daarom nog eens bepaald dat de het College beide voorzieningen afstemt.

Artikel 22

Het College kan aan een uitkeringsgerechtigde een persoonsgebonden re-integratiebudget (prb) aanbieden. Een prb past binnen het systeem van casemanagement en regievoering dat gehanteerd wordt. Daarnaast past dit bij het huidige beeld van personen uit aangegeven doelgroepen, waarmee de verantwoordelijkheid voor een groot deel bij hem/haar wordt gelegd. Er zijn diverse manieren waarop de gemeente de positie van deze personen vorm kan geven. Het prb is een uiterste vorm waarin dit kan gebeuren. Bij de inzet van het prb kan goed aangesloten worden bij de modernisering van de Wsw.

Op basis van de evaluatie van de uitgevoerde pilot prb zal de vorm van het prb nader in beleidsregels worden uitgewerkt. In de beleidsregels zullen randvoorwaarden worden gesteld over de maximale duur van het traject en de hoogte van het budget. Ook is het een mogelijkheid om voorafgaand aan het prb een diagnose uit te voeren. De ervaringen hebben namelijk geleerd dat voor een aantal personen niet eenvoudig is zelfstandig een compleet traject uit te stippelen en dat daarvoor in veel gevallen externe deskundigheid moet worden ingezet.

Artikel 23

Een nug-er of Anw-er die gebruik maakt van een voorziening en een gezinsinkomen heeft dat boven het bijstandsniveau ligt, kan verplicht worden de kosten van de voorziening geheel of gedeeltelijk uit eigen middelen te betalen. Omdat deze eigen bijdrage geen reden mag zijn dat de betreffende persoon afziet van deelname aan een voorziening of zelfs afziet van arbeidsinschakeling, is er bij de inwerkingtreding van deze verordening voor gekozen om voorsnog geen nadere regels te stellen voor een eigen bijdrage. Indien door voortschrijdend inzicht blijkt dat het nuttig en/of noodzakelijk is een eigen bijdrage vast te stellen, zullen hiervoor nadere regels worden vastgesteld. Ten behoeve van dit laatste zal het afzien van een eigen bijdrage na twee jaar worden geëvalueerd.

Volledigheidshalve zij nog gemeld dat voor de uitvoeringskosten van de ondersteuning of een voorziening nooit een eigen bijdrage wordt berekend.

Artikel 24

De gemeenteraad stelt conform de WWB, IOAW en IOAZ bij verordening regels voor het aanbieden van ondersteuning en voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling aan de omschreven doelgroep.

Als een persoon uit de doelgroep niet langer voldoet aan de voorwaarden of verplichtingen voor ondersteuning of een voorziening vloeit daaruit voort dat er ook regels gesteld dienen te worden om deze te kunnen beëindigen, herzien of intrekken. In de verordeningen zijn de gronden van beëindiging, herziening of intrekking opgenomen. Uit de zinsnede 'in ieder geval' blijkt dat dit geen limitatieve opsomming betreft. Er kunnen zich per individueel geval alsmede door toekomstige ontwikkelingen situaties voordoen waarin het artikel niet voorziet, zodat enige flexibiliteit gewenst is. Beëindiging, herziening of intrekking op andere gronden dan genoemd in het artikel is dan mogelijk, mits deze in het beschikking zorgvuldig gemotiveerd is op basis van eveneens zorgvuldig uitgevoerd onderzoek en afweging.

De ondersteuning of een voorziening geschiedt in natura dan wel in de vorm van een financiële vergoeding. Ook in geval van in natura-ondersteuning of -voorziening maakt de gemeente kosten.

De vergoedingen en gemaakte kosten kunnen in de regel als subsidie in de zin van artikel 4:21 lid 1 Algemene wet bestuursrecht (Awb) aangemerkt te worden. Beëindiging, herziening of intrekking van een dergelijke subsidie op grond van de WWB, IOAW of IOAZ is niet mogelijk, daar een subsidie geen bijstand of uitkering betreft dan wel daarmee gelijkgesteld is in die wetten. Met andere woorden, er is geen (bestuursrechtelijke) grondslag in de WWB, IOAW of IOAZ aanwezig, daar geen bepaling voor beëindiging, herziening of intrekking van

een subsidie opgenomen is. Beëindiging, herziening of intrekking van een subsidie dient dan ook op grond van Afdeling 4.2.6 van de Awb te geschieden.

Uit de term 'kan' blijkt dat het een bevoegdheid van het College betreft. Het College kan derhalve per individuele situatie, gelet op alle omstandigheden van een belanghebbende, besluiten al dan niet tot beëindiging, herziening of intrekking over te gaan. Ook dit vereist een zorgvuldig onderzoek en rapportage alsmede een beschikking die specifiek gemotiveerd is. In 2 situaties heeft het College de mogelijkheid de kosten van ondersteuning of een voorziening terug te vorderen (artikel 24 lid 2).

Per individueel geval kan het College, gelet op alle omstandigheden, besluiten de kosten terug te vorderen. Echter voor de terugvordering van de verstrekte subsidie in de aangegeven gevallen is geen (bestuursrechtelijke) grondslag in de WWB, IOAW of IOAZ aanwezig, daar geen bepaling voor terugvordering van dergelijke subsidies opgenomen is. Terugvordering is om voorgaande reden ook niet mogelijk op grond van onderhavig lid van de verordening. Terugvordering van een subsidie dient dan ook op grond van Afdeling 4.2.7 van de Awb te geschieden. Terugvordering van kosten van ondersteuning of een voorziening is met toepassing van art. 4:57 Awb alleen mogelijk op grond van de zgn. onverschuldigde betaling conform artikel 6:203 Burgerlijk Wetboek. Dit is een procedure voor de civiele rechter om een dwanginvorderingstitel voor de ten onrechte gemaakte kosten te verkrijgen, nadat een belanghebbende, na aanmaning, in gebreke is gebleven de kosten terug te betalen. Om van een onverschuldigde betaling van de gemaakte kosten te kunnen spreken, dient daaraan echter altijd het hierboven gemelde besluit tot beëindiging, herziening of intrekking vooraf te zijn gegaan.

Artikelen 25 en 26

Hoewel degene die bijstand of uitkering ontvangt ook zelf een grote verantwoordelijkheid voor arbeidsinschakeling op korte of langere termijn heeft, kan het College de in dat kader verrichte of te verrichten inspanningen belonen. Zo kan het College aan een uitkeringsgerechtigde premies (artikel 25) verstrekken en een deel van inkomsten uit arbeid in deeltijd, die in beginsel volledig met de bijstand of uitkering verrekend dienen te worden, voor een bepaalde periode vrijlaten (artikel 26).

Voor de nadere invulling van beide beloningsinstrumenten zijn beleidsregels vastgesteld. Tenslotte past het College een vrijlating, tot het wettelijk toegestane maximum per kalenderjaar, toe voor een eventueel ontvangen onkostenvergoeding voor verricht vrijwilligerswerk als onderdeel van sociale activering (artikel 26 lid 2).

Artikel 27

Voor het gebruik maken van ondersteuning of een voorziening dan wel het (direct) aanvaarden van reguliere of gesubsidieerde diensten personen uit de doelgroep in diverse situaties noodzakelijke kosten te maken. Zonder volledig te zijn, kan dan gedacht worden aan kosten van kinderopvang, reizen, verhuizing, budgetbeheer, werkkleding etc. Voortvloeiend uit de opdracht van artikel 4 lid 6 van de verordening kan het College een vergoeding verstrekken voor in dat kader noodzakelijk geachte kosten. Voor de vergoeding van dergelijke kosten zijn beleidsregels vast.